

rence på området har gjort det muligt for de kommunale leverandører at udføre opgaverne på ældre-serviceområdet uden at føle noget væsentligt pres for, eller noget ønske om, at få defineret opgaverne, at få gjort målene klare, at følge op herpå eller at forbedre effektiviteten. Denne praksis er uheldig på mange måder og indebærer blandt andet en betydelig risiko for, at ressourcerne ikke anvendes optimalt, at der ikke er afsat tilstrækkelige ressourcer til at opfylde serviceniveauet, eller at der ikke er tilstrækkelig service- eller kundeorientering i forhold til modtagerne af hjælpen.

Monopolsituationen har også medvirket til at sløre opmærksomheden om forskellen på de opgaver, der påhviler kommunalbestyrelsen som myndighed, og de opgaver, som kommunalbestyrelsen har besluttet at løse via sin kommunale leverandørvirksomhed. Sammenblanding af opgaverne og interesserne på tværs af myndigheds- og leverandørfunktionerne er hverken til gavn for borgerne, politikerne eller de ansatte i kommunen. Dette gælder ikke mindst, hvis leverandørvirksomheden får større opmærksomhed end myndighedsopgaven.

Når de kommunale myndigheder, som foreslået, pålægges at åbne for private leverandører i hjemmeplejen, vil det forudsætte, at der skabes klarhed over og synlighed om, at myndighedsopgaven og drift af leverandørvirksomheden er væsensforskellige opgaver, der bør holdes helt adskilte. En adskillelse, der vil gøre det lettere at fastholde kommunalpolitikerne på det, der er og bør være deres fornemmeste pligt: At påtage sig myndighedsansvaret overfor borgerne og det politiske ansvar for serviceniveauet i kommunen. Kommunalbestyrelsens myndighedsansvar indebærer blandt andet en forpligtelse til at skabe åbenhed om borgernes rettigheder og om de politiske beslutninger i kommunen. Det er også kommunalbestyrelsens ansvar at sikre, at borgerne får den hjælp, som de har krav på, og at sikre, at de kommunale skattekrone bliver anvendt så godt og så effektivt som muligt.

Hvis der ikke er klarhed over, hvornår kommunalbestyrelsen agerer som myndighed, og hvornår den agerer som leder af en leverandørvirksomhed, indebærer det en risiko for, at de afgørende og centrale forpligtelser overfor borgerne trænges i baggrunden af hensyn til den daglige drift af leverandørvirksomheden – at systemet sættes før borgeren og ikke omvendt.

De enkelte elementer i lovforslaget

Frit leverandørvalg

Regeringen ønsker med lovforslaget at skabe en sund konkurrence på ældre-serviceområdet for ad den-

ne vej at give de ældre en bedre mulighed for at vurdere og påvirke kvaliteten af den hjælp, de får. Samtidig ønsker regeringen med lovforslaget at forpligte de kommunale myndigheder til at melde klart ud om kvalitetskravene i hjemmeplejen samt at udskille og synliggøre de omkostninger, der er forbundet med at drive den kommunale leverandørvirksomhed på hjemmeplejeområdet.

Både for borgerne og for de ansvarlige kommunalpolitikere er det en fordel, at der skabes gennemsigtighed om, hvordan udgifterne til hjemmeplejen anvendes og prioriteres, og om hvilke krav politikerne på borgernes vegne stiller til udførelsen af opgaverne. Klarhed om opgavernes indhold, kvalitetskrav og ressourceanvendelse giver det bedst mulige beslutningsgrundlag for politikerne og vil gøre det muligt at sikre, at ressourcerne anvendes bedst muligt – uanset om leverandøren er kommunal eller privat.

Med lovforslaget lægges der op til, at de kommunale myndigheder forpligtes til at give alle kvalificerede leverandører adgang til at udføre hjemmeplejeopgaver. Det foreslås at pålægge de kommunale myndigheder en forpligtelse til at fastsætte og offentliggøre de kvalitets- og priskrav, der stilles til leverandører – offentlige som private – af personlig og praktisk hjælp i kommunen, samt at skrive kontrakt med alle de leverandører, der kan leve op til disse krav, og som ønsker at tilbyde deres ydelser til kommunens hjemmeplejensmodtagere.

Både pris- og kvalitetskravene skal være saglige, konkrete og velunderbyggede. Herudover skal de prismæssige krav afspejle de samlede, reelle og faktiske udgifter, der er forbundet med at levere ydelserne for den kommunale leverandørvirksomhed. Socialministeren vil udarbejde regler for, hvordan de faktiske udgifter skal opgøres. Udgangspunktet for disse regler vil være, at taksten, der skal gælde som myndighedens betaling til alle leverandører, fastsættes til kommunalbestyrelsens gennemsnitlige udgifter til den kommunale leverandørvirksomhed, opgjort efter omkostningsbaserede principper. Derved sikres lige økonomiske konkurrencevilkår mellem private og offentlige leverandører, ligesom omkostningerne ved den kommunale leverandørvirksomhed synliggøres.

I kvalitetskravene til leverandørerne kan kommunalbestyrelserne stille krav om eksempelvis arbejdsmiljø, personalepolitik samt krav til den uddannelsesmæssige baggrund for det udførende personale og krav om, at leverandøren skal modtage elever/stille praktikpladser til rådighed. Endvidere kan der eksempelvis stilles krav om mål for brugertilfredshed samt krav om leverancesikkerhed. Det er i tilknytning hertil